

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2012/79
Karar Sayısı : 2012/112
Karar Günü : 12.9.2012
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İzmir 21. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 2.7.2012 günlü, 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun'un Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın 2., 10., 11., 12., 13., 19., 26., 28., 38., 138. ve 141. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sanık hakkında elektronik posta yoluyla hakaret suçundan açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

2.7.2012 günlü, 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren geçici 1. maddesi şöyledir:

'Dava ve cezaların ertelenmesi

GEÇİCİ MADDE 1- (1) *31/12/2011 tarihine kadar, basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenmiş olup; temel şekli itibarıyla adli para cezasını ya da üst sınırı beş yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı;*

a) Soruşturma evresinde, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesine,

b) Kovuşturma evresinde, kovuşturmanın ertelenmesine,

c) Kesinleşmiş olan mahkûmiyet hükmünün infazının ertelenmesine,

karar verilir.

(2) Hakkında kamu davasının açılmasının veya kovuşturmanın ertelenmesi kararı verilen kişinin, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlememesi hâlinde, kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme

kararı verilir. Bu süre zarfında birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlenmesi hâlinde, bu suçtan dolayı kesinleşmiş hükümle cezaya mahkûm olduğu takdirde, ertelenen soruşturma veya kovuşturmaya devam olunur.

(3) Mahkûmiyet hükmünün infazı ertelenen kişi hakkında bu mahkûmiyete bağlı olarak herhangi bir hak yoksunluğu doğmaz. Ancak bu kişinin, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlemesi hâlinde, bu suçtan dolayı kesinleşmiş hükümle cezaya mahkûm olduğu takdirde, ertelenen mahkûmiyet hükmüne bağlı hukuki sonuçlar kişi üzerinde doğar ve ceza infaz olunur.

(4) Bu madde hükümlerine göre cezanın infazının ertelenmesi hâlinde erteleme süresince ceza zamanaşımı durur; kamu davasının açılmasının veya kovuşturmanın ertelenmesi hâlinde, erteleme süresince dava zamanaşımı ve dava süreleri durur.

(5) Birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmiş olması hâlinde dahi, bu madde hükümleri uygulanır.

(6) Birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı verilmiş mahkûmiyet hükmünün infazının tamamlanmış olması hâlinde bu mahkûmiyet hükmüne bağlı yasaklanmış hakların 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 13/A maddesindeki şartlar aranmaksızın geri verilmesine karar verilir.

(7) Bu madde hükümlerine göre verilen kamu davasının açılmasının, kovuşturmanın veya cezanın infazının ertelenmesi kararları adli sicilde bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmaya bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(8) Bu madde hükümlerine göre kamu davasının açılmasının, kovuşturmanın veya cezanın infazının ertelenmesi kararlarının verildiği hâllerde, bu suçlar 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun erteleme ve tekerrire ilişkin hükümlerinin uygulanmasında göz önünde bulundurulmaz.'

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 48. maddesi uyarınca, 12.9.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dava dosyası ve ekleri, Anayasa Mahkemesi Raportörü Şükrü DURMUŞ tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları ise, davanın değişik

evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

6352 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrası, 31.12.2011 tarihine kadar, basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenmiş olup, temel şekli itibariyle adli para cezasını ya da üst sınırı beş yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı, soruşturma evresinde 4.12.2004 günlü 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesini, kovuşturma evresinde kovuşturmanın ertelenmesini, kesinleşmiş olan mahkûmiyet hükümlerinde ise mahkûmiyet hükmünün infazının ertelenmesini düzenlemektedir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin bakmakta olduğu davanın konusu olan hakaret suçu, 26.9.2004 günlü 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 131. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince soruşturulması ve kovuşturulması şikayet şartına bağlı olup 5271 sayılı Kanun'un 253. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca uzlaşma kapsamında kalmaktadır.

Usul ve esasları 5271 sayılı Kanun'un 253. ve 254. maddelerinde düzenlenen ve bir kovuşturma şartı olan uzlaşmanın gerçekleşmesi durumunda kamu davasının düşürülmesine karar verilmesi gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan mevzuat uyarınca, itiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin, 'düşme' kararının, 'kovuşturmanın ertelenmesi' kararına göre daha öncelikli ve lehe bir karar olduğunu gözeterek öncelikle uzlaştırma işlemlerini yapması ve uzlaşmanın gerçekleşmesi durumunda davanın düşmesine karar vermesi gerekmektedir. Bu durumda itiraz konusu kuralın davada uygulanma imkânı kalmayacaktır. Ancak, uzlaşmanın gerçekleşmemesi ve bu suretle itiraz konusu kuralın uygulanma olanağının doğması hâlinde kuralın Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülebilecektir.

Dava dosyası incelendiğinde ise itiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin uzlaşmaya ilişkin işlemleri gerçekleştirmeden kuralın iptali için başvurduğu anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, bu aşamada itiraz konusu kural Mahkeme'nin davada uygulayacağı kural olmadığından itiraz başvurusunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Serruh KALELİ, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Burhan ÜSTÜN ve Nuri NECİPOĞLU bu görüşe katılmamışlardır.

IV- SONUÇ

2.7.2012 günlü, 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun'un geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkra ile ilgili başvurusunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Serruh KALELİ, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Burhan ÜSTÜN ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 12.9.2012 gününde karar verildi.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

İtiraz istemine konu 2.7.2012 günlü, 6352 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının uygulanmasında yetkili ve görevli mahkemenin 'uzlaşma' hükümlerini uygulaması gerektiği hususunun Anayasa Mahkemesi'ne yapılacak başvuruya doğrudan bir etkisi söz konusu değildir ve Mahkemenin muhtemel bir 'düşme' kararından önce de 'davaya bakmakta olan mahkeme' sıfatıyla Anayasa'ya aykırı olduğunu değerlendirdiği kuralı Mahkememize getirmesine engel bir hal yoktur. Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik kararları da bu doğrultudadır. Davanın somutunda kovuşturmanın ertelenmesi sonucunu doğurabilecek bir kuralın uygulanacak kural olduğunda kuşku bulunmadığı gibi, farazi bir olasılıktan söz edilerek uzlaşma suretiyle verilebilecek bir düşme kararının ertelemeye göre daha öncelikli olduğu şeklinde bir hukuki değerlendirmeye de katılmak mümkün değildir. Farazi sonuçlar yetkili ve görevli mahkemenin 'davaya bakmakta olan mahkeme' sıfatını etkileyemez. Davanın somutunda da itiraz mahkemesinin bu sıfatı mevcut olduğuna göre, işin esasına girilerek bir sonuca varılması gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, davada işin esasına geçilmesine gerekirken, başvurunun başvuran mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine dair çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Nuri NECİPOĞLU

KARŞI OY GEREKÇESİ

6352 sayılı Kanun'un 'Dava ve Cezaların Ertelenmesi' başlıklı Geçici 1. maddesinin (1) fıkrasının uygulanacak kural yönünden değerlendirilmesi.

İtiraz başvurusu, anılan Kanun'un Geçici 1. maddenin (1) fıkrasının tamamı için yapılmış ise de başvurunun kovuşturma evresinde yapılması nedeniyle, uygulanacak kural sorununa ilişkin inceleme, (1) fıkrasının (b) alt bendindeki '*Kovuşturma evresinde, kovuşturmanın ertelenmesine*' karar verilebileceğine ilişkin cümle ile sınırlı olarak yapılmıştır.

Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülen kural, 31/12/2011 tarihine kadar basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenmiş, adli para cezasını ya da üst sınırı beş yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan açılmış, kovuşturma evresinde olan davaların kovuşturulmalarının ertelenmesine karar verilmesini öngören emredici nitelikte bir düzenlemedir.

Başvuruda bulunan Mahkeme'nin önünde uzlaşma kapsamında olan, ancak, uzlaşma teklifi yapılmadan açılmış, iddianamesi iade edilmeyerek kovuşturma evresine geçilmiş ve yargılama yetkisi içinde olan suçla ilgili bir davanın bulunduğu, kovuşturma evresi devam ederken de 6352 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinin (1) fıkrasının (b) alt bendindeki '*Kovuşturma evresinde, kovuşturmanın ertelenmesine*' karar verilebileceğine ilişkin düzenlemenin yürürlüğe girdiği anlaşılmaktadır.

Yasa koyucu itiraza konu düzenlemeyle kovuşturma evresindeki davaların esasının karara bağlanması için gereken diğer yargısal faaliyetlerin durdurularak öncelikle kovuşturulmaların ertelenmesine karar verilmesini öngörmektedir. Nitekim, Geçici 1. maddenin (1) fıkrasının (a) bendinde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının ertelenmesine karar verileceğini hükme bağlaması da bu öngörüsünü doğrulamaktadır.

Uzlaşma kapsamında olup, uzlaşma teklifi yapılmamış olan suçlarla ilgili davanın esasının karara bağlanabilmesi bu eksikliğin giderilmesini gerektirebilir ise de bu durum, 6352 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinin (1) fıkrasının (b) alt bendi uyarınca kovuşturmanın ertelenmesinden ve erteleme şartlarına uyulmaması sonucu yeniden kovuşturma başladığında dikkate alınması gereken bir husustur. Bu nedenle Kovuşturma evresindeki davada, uzlaşma

hükümlerinin değil, öncelikle kural uygulanarak kovuşturmanın ertelenmesine karar verilmesi gerekir.

Yasa koyucu, basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenmiş, kovuşturma evresinde olan davaların, kovuşturulmalarının ertelenmesini öngörmekle bu suçların faillerine uzlaşma kurumunun sağlayacağı hukuki yarardan daha fazla yarar sağladığı kuşkusuzdur. Uzlaşmanın her zaman gerçekleşmesi mümkün olmadığı gibi kimi durumlarda mağdurun zararının karşılanmasına, ya da hükmü açıklanmasının geri bırakılmasına da neden olabilir. Kovuşturmanın ertelenmesi ise deneme süresinin öngörülen biçimde geçirilmesinden sonra düşme kararı verilmesini sağlayan ve başka bir sorumluluk yüklemeyen bir düzenlemedir. Bu itibarla, uzlaşma kurumunun kovuşturmanın ertelenmesini sağlayan düzenlemeden daha lehe sonuç doğurabileceğini ve öncelikle uygulanması gerektiğini kabul etmek doğru bir yaklaşım olmadığı gibi yasa koyucunun yargısal faaliyetlerin durdurularak öncelikle kovuşturmaların ertelenmesine karar verilmesi yönündeki açık iradesine de ters düşmektedir.

Açıklanan nedenlerle iptali istenilen düzenleme somut olayda uygulanacak kural niteliğinde olduğundan, başvurunun kabulüne karar verilmesi gerekir.

Bu gerekçeyle çoğunluğun ret kararına katılmadım.

Üye

Mehmet ERTEN

KARŞIOY YAZISI

6352 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin (1) fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığı yolundaki çoğunluk görüşüne:

- Uygulanacak kuralın, yargılamanın çeşitli evrelerinde uyuşmazlığın çözümü için başvurulabilecek hukuk normlarını ifade ettiği,

- Anayasa Mahkemesi'ne başvurunun, kuralın uygulanacağı aşamada yapılmasını emreden bir Anayasa veya yasa hükmü bulunmadığı,

- Olayda Mahkeme'nin uygulama olasılığı devam eden kural hakkında yetkisiz olduğuna karar verilemeyeceği,

Esas Sayısı : 2012/79
Karar Sayısı : 2012/112

Düşüncesiyle, katılmıyorum.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT